

lerlei ketterij
ht worden.
l en te Emden
landsche ker-
aan de wijze
ver ingedeeld
heyt en nood-
bben vereenigd
ifs voor zoven

de aan Rome
nterde wereld-
n van de Inde-
een kerk noet
het Luther-
et territoriaal
de kerk eener
eerde synodaal
inselen: 10. de
us; 20. van dit
kerken de bij
dat bij elkaar
gen der eene
anzelf, door de
komt tot uit-
coort" der en-
voor de na-
atie, eenigzins

C. V.

ENT
WUS

vlering!

gemaakt voor
-jarig Rugee-
-oningin Wil-

feit gedenken
derwezen zijn
d, ook leeren
-jarige regee-
aan God voor
is volk daarin

ons bespaard.
ook ons volk
ofen bewaard.
iolen wel den

n deze groote

n daarin ver-
taal lesje van

stgeviert heb-
thool ook uit-
n bare feest-
kinderen van
cht, een zang-

olk komt die
Koningin te

e hoede zijn,
nenschen, die
eteekent: libe-
dig ook: nati-

basis te doen
van alle mo-
enden onder-
aanvaardt is

eren gemaakt.

meene deeler

ngen worden,
n couplet van
h een couplet
veggelaten is:

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

den dood en die voor elken Nederlander die vrij-
heid van geweten heeft verkregen, waar we nu
nog van genieten.

Ieder Nederlander kan van hem zingen en dan
eert hij meteen Hare Majesteit en ons gansche
Oranjeruys.

Dat lied zij een vaste basis voor ons samen-
zingen.

Ik wenschte wel, dat het geheele lied op alle
scholen gezongen werd. En dat ook in onze pu-
blike gezamenlijke huldebetoogingen niet enkel
een paar verzen (die vaak als persoonlijk lied van
den zanger worden opgevat) werden gezongen.
Juist als het geheel gezongen wordt komt het his-
torisch karakter beter uit.

Hier is een nationale basis in den breedsten
en diepsten zin des woords.

En ieder Nederlander kan van den Vader des
Vaderlands op zijn wijze zingen. Ook al is hij
zelf vreemd aan de geloofstaal van het Wilhelmus,
historisch staal hij voor een lied van onvervalsche
nationale beteekenis.

Zoo kan men ook tezamen zingen van de rege-
ring van Hare Majesteit. Dichters en componisten
mogen trachten de kern van Haar nationale be-
teekenis in het lied te verklanken — en zij kun-
nen daarin meer of minder breed en zakelijk, meer
of minder diep zijn — dat hindert niet. Afwissel-
ling van lichte liedjes en zwaar geluid, vroolijke
wijsjes en ernstig vrome bede is juist zeer ge-
wenscht.

Maar men weigere den modernen godsdienstigen
partij-oespas als in bovengeciteerd versje wordt
voorgedragen.

Wil men de kinderen gezamenlijk laten zingen,
dat wij de burgerlijke vrijheid van godsdienst
in ons land als een kostelijke vrucht van Oranjes
regering zien — best! Wij zullen van harte mee-
zingen. 't Is heelemaal in den geest van het Wil-
helmus.

Maar dat alle Nederlanders, vereend als „broe-
ders", éenen God dienen, wat ook 'tverschil in
dienen zij, — dat is in flagranten strijd met heel
ons volkslied en met de beste nationale tradities
van vorstenhuis en volk.

Wat hier geformuleerd is, is de on-nationale ge-
dachte van de wijsgeerige tolerantie van „anders-
denkenden". Ieder bedenkt de diepste dingen des
levens weer anders, en ieder heeft eerbied voor
het product des anderen. Burgerlijke vrijheid
wordt hier filosofisch gefundeerde wereldbe-
schouwing.

Prins Willem heeft zijn leven veil gehad voor de
Christelijke waardeering van de bur-
gerlijke vrijheid en niet voor de wijs-
geerig moderne tolerantie van de „den-
kenden" onderling, die straks het „niet-den-
kend" deel der natie zou verdrukken.

De tolerantiegedachte van Prins Willem was
oorsprong en waarborg onzer burgerlijke vrij-
heden.

De tolerantie-idee der wijsgeeren bracht ons de
tirannie onder De Witt, en van de Regenten —
benevens de zegeningen der Fransche revolutie
en liberale overheersching.

Dezelfde tolerantie-idee bereidde den weg voor
den chaos — in vele landen — waarna de souve-
reine denker het roer omwierp om een partij-
regiem te stichten, waar alle „broeders" de eene
broederschap en den eenen Staat mogen dienen
... afgezien van hun godsdienstige binnenkamer-
gevoelens, die „getolereerd" worden, als men de
partijbroederschap maar niet te na komt.

Onze nationale liederen, die wij samen zingen,
moeten voor ons te zingen zijn op de basis van
ons Wilhelmus — op waarachtig nationale
basis.

En liederen, die zóó sterk het stempel dragen
van den geest, die Vorstenhuis en Volk telkens
in ellende gebracht heeft, moeten we weigeren te
zingen met onze kinderen.

Niet uit partijzucht.

Die zij verre van ons.

Maar juist uit protest tegen de partijzucht van
zulke versjes.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

Ten slotte uit eerbied voor Hare Majesteit Zelve.

A. JANSE.

En uit liefde tot onze echte nationale tradities.

ging geplaatst is gelukkig dit van jaar tot jaar
telkens weer het geval geweest.

De aanleiding tot het schrijven van dit werk was
voor Bach de wensch, om van den Saksischen
Koning den titel van „Hof-compositeur" te ver-
krijgen. Niet dat Bach zoo begeerig was naar een
mooien fraai klinkenden titel, maar het bezitten
van dezen titel zou hem, zoo hij hoopte, wat zelf-
standiger maken. Immers sedert 1723 was Bach
cantor geworden van de St. Thomas in Leipzig en
dus stedelijk ambtenaar. Al spoedig bleek, dat de
gemeenteraad van Leipzig niet een even aange-
naam en waardeerdend superieur was als zijn vroe-
gere meester prins Leopold. Herhaaldelijk kwam
het tot conflicten en telkens weer moest Bach het
ervaren, dat ze in hem een heel gewoon onderge-
schikt dienaar zagen, die zich moest richten naar
de wenschen van de heeren. Het verwerven van
den titel van „Hofcompositeur" bracht werkelijk
verbetering.

Al was het Dresdener Hof, waarheen Bach zijn
werk, althans het eerste deel ervan, zond om
den titel van „Hofcompositeur" te verwerven
Roomsch-Katholiek, toch heeft Bach wel degelijk
de bedoeling gehad om dit werk in zijn eigen kerk
te gebruiken. Immers in de Roomsch-Katholieke
liturgie behooren de Miszingen tot één handeling,
in de Lutherse Kerk werd het Kyrie gezongen
op den Zondag Estomihi (den Zondag vóór Palm-
zondag), het Gloria diende voor de godsdienst-
oefening op Kerstdag, het Credo voor den Zondag
na Pinksteren enz. De Mismuziek viel dus als ge-
sloten geheel uiteen en maakte in elken Miszing
afzonderlijk de splitsing in afzonderlijke nummers
— koor, aria, duet enz. — mogelijk, zooals Bach
dan ook gedaan heeft in zijn Groote Mis.

Wel gebruikt Bach o.a. in het „Credo in unum
Deum" de authentieke Gregoriaansche intonatie,
waarmee in de R.K. Kerk de priester dezen zang
inzet, maar men mag dit beschouwen als een be-
wijs van het feit, dat Bach wilde manifesteren in
dit zijn werk de hoogere eenheid, die hij voelde
en die wij belijden in het uitspreken van het geloof
in één heilige, algemeene Christelijke Kerk.

Als steeds bracht de Nederlandsche Bachver-
eeniging onder de doelbewuste en rustige leiding
van Anton van der Horst een model uitvoering van
het werk. Bizarde viel op de prachtvertolking
van duet no. 7 voor sopraan en tenor met fluit-
solo en door sordine gedempt vioolgeluid, waarbij
de vocale partijen werden vertolkt door Jo Vin-
cent en Georg Walter. De altpartij, die gezongen
zou worden door Suze Luger, moest plotseling
na een zeer korte voorbereiding worden overge-
nomen door Roos Boelsma en het moet gezegd, dat
deze zangeres zich zeer goed van haar taak heeft
gekwalen en zich goed wist aan te passen bij het
geheel, zoodat de aria no. 9 als altijd een diepen
indruk maakte. Door het feit, dat de beide aria's
voor basstem door twee verschillende solisten,
Willem van Sante en Max Kloos, werden vertolkt
kwamen deze aria's beter tot hun recht. Bij de
eerste van beide aria's geeft de obligaatpartij van
de corno da caccia met begeleiding van fagotten
een zeer eigenaardige kleur aan het geheel. Het
Bachkoor gaf een uitmuntende vertolking van de
zwarte koren, in het bijzonder trof mij de weergave
van no. 15 Et incarnatus est, terwijl het Crucifixus
ditmaal minder voldeed dan bij de vorige uitvoering.

De begeleiding van het Utrechtsch Stedelijk Or-
kest was als steeds zeer goed te noemen, zoodat
ook aan deze zomeruitvoering van de Nederland-
sche Bachvereniging weer met voldoening kan
worden gedacht.

Bussum.

D. STROO.

IPERSCHOUW

Tegen de Chr. vakorganisatie.

In „Woord en Geest" schrijft dhr J. J. R. Schmal een
„Open Brief" aan dhr F. P. Fuykschot. Dhr Schmal is
nogal erg gekant tegen wat hij noemt „de verzekerdheden
der neo-calvinisten". Hij brengt dit o.m. aldus onder
woorden:

Mijn bedoeling was, wat de vakbeweging be-
treft, uitsluitend aan te stippen, dat op dit terrein
de neo-calvinistische antithese-leer nog geenszins
heeft afgedaan.

Den „geest" van dit „neo-calvinisme" ziet dhr Schmal
daar, waar men menselijke opvattingen en mensche-
lijke „herleidingen" voor goddelijke ordonnanties houdt.
Volgens dhr Schmal was die „geest" reeds aan het
werk in de dagen van „Seinpost", en ook vindt hij hem
in de vakbeweging.

Neo-calvinistisch heb ik van mijn kant haar niet
genoemd. Maar wel ben ik van gevoelen, dat ook in
de Chr. vakbeweging voor neo-calvinistische opvat-
tingen af en toe een bedenkelijke heerschappij wordt
opgeëischt. Ik heb hier bepaaldelijk het oog op de

Motiveering der afzonderlijke
Chr. vakorganisatie.

Hoe men daarover van neo-calvinistische zijde
denkt, behoef ik aan U, waarde heer Fuykschot, niet
in den brede uiteen te zetten. Het is genoeg te de-
zen te wijzen op het referaat van Prof. Dr H. Dooyeweerd,

in druk verschenen onder den titel: „De Strijd om
het vraagstuk der Christelijke vakorganisatie van de
Christelijke levens- en wereldbeschouwing" (1936,
blz. 29). Ook een Chr. vakorganisatie van werk-
nemers haastte zich, daarvan een aantal exem-
plaren onder burgers, boeren en buitenlui te distri-
bueeren.

Typisch neo-calvinistisch acht ik de (ook) daar ver-
kondigde meening, dat het Christelijk beginsel niet
slechts hier en nu, doch altijd en overal een
afzonderlijke Chr. vakorganisatie zou eischen. In die
meening bespeur ik hetzelfde verabsoluteren van
menselijke opvattingen en redeneeringen tot god-
delijke ordonnanties, dat ons beiden, wat het kerkelijk
leven betreft, reeds eerder in Assen trof en met weer-
zin vervulde. Dat is niet, om met uw eigen woorden
te spreken, „totaal verschillend", doch veelteer precies
hetzelfde.

We behoeven hierop niet nader in te gaan, doch kun-
nen o.m. verwijzen naar de artikelen die dhr A. Borst
Pzn eenigen tijd geleden in ons blad gepubliceerd heeft.

Een stem uit Zuid-Afrika inzake Prof. Hepps
citeeren.

Hoewel er in Nederland bladen zijn, die met geen
woord melding hebben gemaakt van de uittreding van
Prof. Greijdanus uit de commissie van acht, noch ook
van de door hamzelf gepubliceerde reden voor deze
uittreding, heeft in Zuid-Afrika deze belangrijke aan-
gelegenheid toch wel de aandacht gehad. Onder het
hoofd „Sitate-kwaad" schrijft „Die Kerkblad":

Prof. Dr V. Hepp van die Vrye Universiteit is een
van die agt kommissielede. Hy het egter, na sy be-
noeming in 1936 tot lid van hierdie kommissie, bro-
jures uitgegee waarin hy te velde getrek het teen
een en ander lid van hierdie kommissie wat hy beskul-
dig het van „afwyking van Skrif en belydenis". Na
aanleiding van sy brosjures het daar 'n hele polemiek
ontstaan in Nederland en een van die beskuldigdes,
Prof. Dr Schilder, van Kampen, het homself in 'n
reeks artikels in „De Reformatie" kragtig verweer
teen die beskuldigings van Prof. Hepp. In 'n reeks
artikels: „Hoe Prof. Hepp citeert", het Prof. Schilder
aangetoon dat Prof. Hepp, hoewel hy in sy brosjures
nle die name van die beskuldigdes of die vindplekke
van die sitate uit hul geskrifte genoem het, sitate
uit geskrifte van Prof. Schilder uit verband geruk
en skeef voorgestel het volgens bewering van Prof.
Schilder. Op die onlangse sitting van die verdaagde
Sinode het Dr Greydanus wat ook 'n lid was van die
benoemde kommissie van agt, nou skriftelik sy be-
danking as sulks ingedien.

Vervolgens citeert het blad het heele artikel, dat
Prof. Greijdanus in ons nummer van 15 April geplaatst
heeft. Het Afrikaansche blad besluit als volgt:

Ook ons, in Suid-Afrika, is maar al te goed bekend
met hierdie „sitate-kwaad". Dis 'n euwel wat ver-
naamlik aan politieke partye hier eie is. In hierdie
tyd — eklektisistyd — het ons weer baie staaltjies hier-
van gesien. As 'n mens hierdie bedryf hier aanskou,
sal jy soms wel die indruk kry dat God die Here
my gebied om iemand se woorde te verdraai!

Prof. Hepp heeft in „Credo" onlangs een artikelje
van Ds J. Douma overgenomen, waarin gehandeld werd
over de „felheid", niet zoozeer van de aanvallen der
heeren Kuiper en Hepp, maar van de hun gegeven
zakelijke antwoorden. Zoodra hij nota genomen heeft
van Prof. Greijdanus' qualificatie van de wijze van
citeeren, d.w.z. de wijze van polemiseeren van Prof.
Dr V. Hepp zullen wij het de moeite waard vinden,
hem van antwoord te dienen.

Een Zuid-Afrikaansche oordeel over het
gezag der meerdere vergaderingen.

„Die Kerkblad" heeft thans ook zich uitgesproken over
de door Prof. Greijdanus opgeworpen kwestie van het
„nieuwe kerkrecht". Ds J. V. Coetzee geeft een bespre-
king van de dissertatie van Dr M. Bouwman, waaruit
we het volgende citeeren:

Nou wil ons vooraf se dat dit vir ons vaststaan dat
die meerdere vergaderings „gesag" besit. Hieronder
val ook die gesag om tugmaatreels te neem. Ons sal
hier nie die gevalle bespreek waarin 'n meerdere
vergadering geroepe is om tugmaatreels te neem nie.
Hierdie saak sal ons wel binnekort bespreek in ons
reeks artikels oor Kerklike Mag, wat nou in „Die Kerk-
blad" 'n aanvang neem. Ons spreek net hier uit dat
ons oortuig is dat 'n meerdere vergadering tugmag
besit. 'n Sinode (meerdere vergadering) sonder tugmag
is vir ons soos 'n magtelose ou vader wat die heeldag
vir sy stout kinders se: „Pasop as ek hier opstaan",
maar wat nooit opstaan nie. Hy is 'n smadelike skou-
spel.

Prinsipiël is ons dit daarmee eens dat meerdere
vergaderings tugmag besit en om dit te bewys, be-
teken vir ons feitlik om 'n oop deur in te slaan.

Maar tugmag is ook 'n gevaarlike iets. As dit nie
met diskresie, wysheid en die uiterste omsigtigheid
gebruik word, kan dit meer verniel as wat dit herstel.
Tugmag in die hande van 'n vader wat nie met baie
verstand en wysheid geseën is nie, kan verwoes. Mens
wat niet kan opvoed nie, ken gewoonlik net een reme-
die, nml. tydig en ontydig tug. Kinders wat sulke
ouers het, is te bejammer.

Daardie gevaar loop kerklike vergaderinge ook om-
dat hulle tugmag besit. En daarom juis dat meerdere
vergaderings in die toepassing van hulle tugmag met
die uiterste omsigtigheid en wysheid te werk moet
gaan.

Deze opmerking is maar „so terloops in die verby-
gaan". Wat de kwestie zelf betreft merkt Ds Coetzee op:

Uit sy boek is duidelijk dat sommige kringe in Neder-
land besig is om die Voetius-interpretasie van wyle
Dr F. L. Rutgers — daardie groot Voetius-kenner —

MUZIKALE KRONIEK

De uitvoering van Bachs Hohe Messe door de
Nederlandsche Bachvereniging te Naarden.

Eerst een tiental jaren nadat Bachs Matthäus-
Passion in Duitschland weer was ontdekt, kwam
de Hohe Messe ook weer te voorschijn en werd
door Schelble te Frankfurt, door Rungenhagen te
Berlijn, en door Mendelssohn en Hauptmann te
Leipzig, en dan nog maar gedeeltelijk, uitgevoerd.
Niet vóór 1850 kwam het daar tot een volledige
uitvoering. Zoo heeft ook de Nederlandsche Bach-
vereniging eerst tegen den tijd, dat ze tien jaar
bestond een uitvoering gebracht van deze Groote
Mis, maar eenmaal op het program der vereeni-

enlijke hulde-
niet worden

iedere groep
bijv. de Anti-
ullen het niet
ver het „Wien

noel geen van
de borst stui-

in des woords

iet ons volks-
ngen niet van
aderlands, die
? was tot in